

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA:

JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Vedúci katedry turizmu UŽNU, Fedir Šandor

Pre rozvoj karpatského regiónu prioritným, myslíme, je osvojenie jeho turistického potenciálu. Pre potvrdenie zdôvodnenia tohto výberu môžeme uviesť ďalšie základné argumenty.

- prítomnosť potrebnej prírodno-zdrojovej bázy (v regióne sú viac ako 600 prameňov a strbín liečivých minerálnych vôd známych druhov, veľa z nich sú jedinečné);
- mohutný potenciál pre rozvoj rôznych druhov turizmu (malebné krajinky, reliéf Karpat);
- priaznivé geografické rozloženie (Karpatský región je v centre Európy);
- činiteľ územného rozdelenia práce (faktický na Ukrajine sú 2 regióny, kde podmienky dovoľujú zabezpečovať splnenie spoločenských potrieb v rekreačných službách: Pryčornomorsko-azovský a Karpatský);
- je tu vysoká ekologická bezpečnosť regiónu (v porovnaní s inými regiónmi príroda Karpat menej stratila a veľa aj zachovala v prvotnom stave, čo je veľmi dôležité pre rozvoj oddychu a turizmu);
- sociálno-ekonomická špecifita hôr (v horských okresoch štyroch karpatských krajov žije blízko 1,3 mln. obyv., a práve hôry sú príčinou špecifických, veľmi zložitých podmienok v ktorých žijú a pracujú, preto tu je veľmi dôležitá otázka zamestnania a ako výsledok – nízka úroveň zámožnosti obyvateľov hôr);
- ekonomická konkurencieschopnosť rekreačnej sféry.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

- Opýtate sa, prečo prave Zakarpatsko?

Uvedieme aspoň 10 argumentov na jeho podporu

1. Pohostinnosť zakarpatcov

Archeologická veda potvrdila, že prvý človek v Centrálnej Európe, sa osídlil prave v Zakarpatsku,

To bolo 1 milión 100 tisíc rokov pred tým, odvtedy a dodnes pohostivá zem rodí pohostivých ľudí

Tu sa rounplynulo veľa národností, začínajúc keltmi a rímanmi a končiac maďarmi a ukrajincami.

Lepšie predstavitelia týchto národov: básnici a vedci, umelci a majstri svojou kultúrou a obyčajmi obohacovali náš národ.

Čiže, zakarpatci originálni a špecifickí, vynaliezaví a usilovní a najprv, úprimní a pohostiví.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

2. 1000-ročná kultúra

Tu sa úspešne spája vplyv východnej a západnej kultúry a tradícií viac ako dvadcatí štátov ku ktorým patril náš kraj.

Historické pamiatky keltskej a dakijskej doby, 800-ročného maďarského vladnutia, stredoveké cirkevné budovy a

Jedinečné drevené chrámy, zrúcaniny hradov na vrchoch a aristokratické kaštiele – to všetko je svedkom búrlivých historických udalostí.

Obsahovú a bohatú zážitkami cestu sľubujú turistom historicko-architekturné pamiatky, múzea a udalostí kultúrneho života miest a dedín Zakarpatska.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

4. Liečivé vody

Pod Zakarpatskom je cele more liečivých vód. Kde by sme neurobili strbinu, takmer by sme trafili na minerálny alebo geotermálny prameň.

Vo viacerých mestách a dedinách urobili vodonemocnici, kúpaliska alebo balneologické sanatória. Minerálne vody pomáhajú

pri ochoreniach orgánov opory a pohybu, kožných a gynekologických chorobách, na patológii orgánov stravovania a nervoznej sústavy.

Štedrá príroda daruje chorým ľuďom uzdravenie , zdravým - pôžitok.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

- 3. Nedotknuteľná príroda
- Neveľké Zakarpatsko vlastní veľké prírodné bohatstvo. Rezervácii, národné parky, dendrária a veľké lesy
- Hory, polonyny, jaskyne, krúte prechody. Rieky, jazera, blata, tým, kto sa vydá pešo alebo bicyklom na fotopoľovačku
- alebo na monitoring za vtákmi, pomáhajú cestou ukazovatele a označené turistické cestičky.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

6. Objekty národného dedičstva

Jedinečné národné parky – jazero Synevyr, biosférna rezervácia, rezervácia Schidni (Východné) Karpaty a neuveriteľnej krásy Údolie narcisov. Medzi objektmi, utorenými človekom, tisícročná rotunda v Horianoch, hrad templijerov v Seredňon, desiatky fungujúcich drevených chrámov. V tomto súpise pokračuje vinársky región

Beregsas, ktorý má jedinečné geografické podmienky, a kde tisícročné vinárske tradície sú zárukou známych vín. Talianske centrum Korzo v Užhorode, stredoveký hrad na

Zamkovej Hore v Mukačeve a ochtnický kaštieľ Šenbornov v Karpatách sú najviac lákavými objektmi.

7. Pestré národné úmenie

Rozlúčka s zimou slovenské fašiangové plesy alebo stretnutie járy rumunský mercišor, letný zber úrody blahočynni sviata alebo jesenný zber hrozna maďarské vinné baly -

toto všetko je úžasnou udalosťou pre ľudové sviatky. V dňi sviatkov aj dnes môžeme uvidieť zakarpatcov oblečených v ľudové kroje. V rôznych regiónoch kraja motívy a farby

ozdôb sa odlišujú. Najviacznámymi sú, asi, presné horské motívy regiónu Maramoroš. Pestrosť farieb je prítomná aj v umení rumunov a maďarov.

Najzaujímavejšie vzorky ľudovej architektúry sú vo skanzene - muzeum architektúry a spôsobu života v Užhorode.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

8. Všetko pre aktívny spôsob života a šport
Na privržencov rybačky a vodných športov
čakajú jazera, malé a veľké rieky s
roznorodou prírodou.

Pre milovníkov konského športa vo viacerých
regiónoch Zakarpatska sa poskytujú
konské cesty s inštruktormi. Hory lákavé
pre milovníkov horských výletov,
speleoturov

A extrémne druhy športa. V zime na Vas
čakajú číselné horskolyžiarske výťahy a
krása krajinky.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Maďarský bograč, slovenské strapačky,
bojkivská húbová polievka, nemecký
šovdar, lemkivské bobaľky, české knedle

Ciganská hurka,

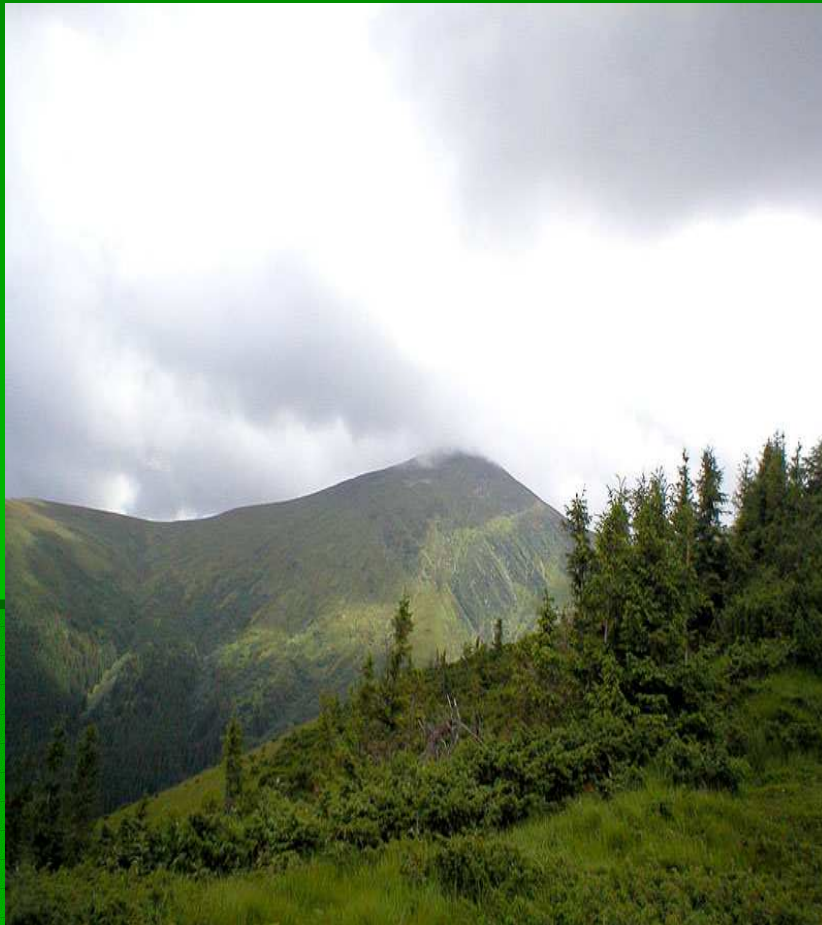
Huculský banoš, rumunská zama ku fasole,
hebrejský čovlent, pokračovať Alebo nie?
Do našej kuchyne sa zamiluje aj
najprísnejší...

Svojou slávou naša kuchyňa mú byť vďačná
bohatsvu vkusov a pestrej farbe maďarskej
červenej papriky, ktorá dnes je vážnym
komponentom vo viacerých zakarpatských
jedlách. Cestujúc krajom, bolo by dobré
ochutnať mestské jedlá, lebo tradičné jedlá

v Maromorosku, Berehovskom a Užanskom
okrese sa veľmi líšia. Všetké tieto
odlišnosti sa harmonicky dopĺňujú
mestskými vínami a nalyvkami.

Medzi nich aj tak zvané karpatikumy, čiže
nalyvky, ktoré sa robia výlučne v
Zakarpatsku

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

10. Originálne suveníry, skvelý šoping

Kedy sa budete vracáť naspäť,
nezabudnite o darčekom.

Charakteristickými zakarpatskymi
suvenirmy sú vyplietené s vrby a
suchého listia kukurice výrobky,
hlinené tanieri ručnej maľby,

maramorský horský krištál', maďarské
čipky, slovenská a rusynská vyšívka,
bijlivské hune. Pekným darčekom je
aj kniha receptov, doplnená
maďarskou červenou paprikou

alebo originálnou ovocnou palienkou,
mestské víno, zakarpatský koňak,
selyský syr a osobitný huculský syr
brindza alebo urda.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Zdroje na reguláciu medzinárodného turizmu v Zakarpatsku

Základnými príčinami brzdenia turistického rozvoja sú:

- nieť celostného systému štátneho riadenia turizmu v regiónoch;
- podrobenie ústav rozmiestnenia turistov, sanatorno-kúpeľných, rekreačných ústav, ktoré poskytujú turistické služby, rôznym ministerstvám, iným centrálnym orgánom výkonnej moci;
- Pomalé tempo rastu výšky investícií do rozvoja materiálnej bázy turizmu;
- Nezodpovednosť väčšiny turistických ústav medzinárodným štandardom;
- Nie sú inovačné projekty a vedecké výskumy perspektívnych druhov turizmu;
- Nedostatočné zabezpečenie turizmu vysokokvalitnými odborníkmi;
- Nedostatočná štátna podpora a komplexný prístup k reklame národného turistického produktu na domácom a zahraničnom trhu služieb;
 - vysoké dane, nevyriešenie otázok privatizovania zemi a ochrany súkromného kapitálu, nie je systém regulácie zahraničnoekonomickej činnosti vo sfére služieb, neurčenosť normatívnej bázy a nestabilita legislatívy, ktorá potrebuje ďalšieho zdokonaľovania, rozšírenie a spevnenie z ohľadom na medzinárodnú prax.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA:

JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Sociálno-ekonomické výsledky rozvoja rekreačnej industrie v Zakarpatsku

Zlepšenie sociálno-ekonomickej situácie cestou pozitívneho vplyvu vysokoefektívnej rekreačnej industrie na všetky sféry života sa dosahuje:

- rast tempa rozvoja rekreačného hospodárstva a rozšírenie na tomto základe sféry zamestnania obyvateľov;
- zavedenie trhových mechanizmov a foriem hospodárenia v rekreačnej sfére, zvýšenie jej ekonomiky k úrovni najviac efektívnej oblasti výroby;
- zvýšenie kvality služieb a servisa obsluhy, čo podporuje sociálnu efektívnosť ozdravenia a oddychu obyvateľstva;
- zapojenie na vzajomných výhodných podmienkach zahraničných investícií v región, čo sa pozitívne odráža v akostných parametroch rozvoja sociálnej infraštruktúry územia, príchodu meny v štátny a mestský rozpočet;
- rozvoj podnikania a rekreačného obchodu, čo zabezpečuje rast výšky príjmov od industrie oddychu k štátnemu rozpočtu a taktiež k mestským rozpočtom o výške, ktorá dovoľuje komplexne rozvíjať rekreačné okresy a centrá, vytvoriť súčasnú sociálnu a ekologickú infraštruktúru;
- aktivizácia prírodoochrannej činnosti s cieľom vytvorenia normálnych podmienok pre život obyvateľstva v ekologickej bezpečnosti územia;
- realizácie veľkých podujatí týkajúcich sa reštaurácie a zachovania pamiatok histórie, kultúry, obnovenia tradícií a obyčajov národa.

Takže, uvedené argumenty svedčia, že rekreačná industria je vysokorentabelnou oblasťou, realizácie konkrétného programu rozvoja ktorej je ekonomický výhodnou pre územie.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Turistické možnosti Zakarpatska Na hranice piatich štátov

Veľmi dôležitou je celková dĺžka hraníc Zakarpatska, ktorá je 460 km, a to: s Poľskom — 33,4 km na severo-západe (Velykoberezňanský okres); Slovenskom — 98,5 km na západe (Užhorodský, Perečinský okresy); s Maďarskom — 130 km na juhu (Užhorodský, Berehivský, Vynohradivský okresy); s Rumunskom — 205,4 km na juho-východe (Rachivský, Ťačivský, Chustský okresy). Na severe a severo-východe (Velykoberezňanský, Volovecký, Mižhirský, Ťačivský, Rachivský okresy) je správna hranica s Ľvivským krajom (85 km) a Ivano-Frankivským krajom (180 km). V našom regióne je usporiadaná aj prihraničná infraštruktúra: 18 prechodov (7 železničných — Maďarsko: Čop-zahoň, Salovka-Epereške; Slovensko: čop-čierna-nad-tisou, Užhorod-Mativce; Rumunsko: ďakovo-chalmeu, teresva-kympolunh, rachiv-syhot; 7 medzinárodných automobilových, 1 medzinárodná letecký, 3 uľahčené prechody

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Liečivé vody Zakarpatska

Na dnes v kraji je viac ako 298 objektov turisticko-rekreačného charakteru, medzi nimi: 37 sanatórií, 137 turistických báz na oddych, 124 hotelové ústavy. Ony všetci spolu môžu prijať na oddych a ozdravenie viac ako 13000 ľudí.

Na území kraja našli viac ako 600 prameňov minerálnych vôd a solný roztok v zložení 67 základných prameňov minerálnych a termálnych vôd, čiže sú veľké možnosti využívania termálnych vôd ako liečivo-rekreačných ale aj s priemyselným cieľom. Niektoré za zložením sú jedinečnými a sú analogmi významných kavkazských minerálnych vôd typu Boržomi a Jesentuki. Využitie minerálnych vôd je základom balneologickej liečby v Zakarpatsku.

V sanatórno-kúpeľných ústavoch kraja je možnosť liečiť viac ako 100 ochorení.

Jedným z najviac perspektívnych kúpeľných a turistických okresov nielen Zakarpatska ale aj Ukrajiny je Svalavský kraj. Krása a štedrosť prírody lákajú tých, kto chce aktívne oddychnúť, ísť na turistický výlet alebo sa poliečiť. Na území okresu je vytvorená celá sieť ústav pre ozdravenie.

Na základe prameňov minerálnych vôd pracujú známe sanatoria: Soňačne Zakarpat'ť'a, Poľana, Kvitka Polonyny, rehabilitačné centrum Profesional, ozdravovňa Kryštaleve džerelo, Kvasnyj potik.

Minerálne vody: medzi známych druhov minerálnych vôd Zakarpatska sú – Boržomi , Zuber, Jesentuki, Narzan, Zalizysti Narzany, Stara Russa, Sojmy, Kelečyn. Vyrábali sa také vody: Užhorodska, Kelečynska, Poľana Kvasova, Javornycka, Nelipynska, Šajanska, Drahivska, Ploskivska, Poľana Kupeľ, Rachivska, Svalavska, Pastil'ska. Pracuje sa na viac ako 50 prameňoch, priemyselný záujem je v 36 prameňoch minerálnej vody (Užhorod, Soľ, Kostryno,

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Suveniry na pamiatku o Zakarpatsku

Tradičné ľudové výroby, ako aj dnes sú rozšírené v rôznych regiónoch kraja:

VYŠÍVKA — Volosianka, V.Bereznyj, Ľuta, V.Byčків, V.Hejivci, Perečyn, Turycia, Buštyno, Koločava, Hanyči.

TKAČSTVO — Volosianka, Ľuta, Turycia, Volovec, Synevyr, Uhľa, Luhy, V.Byčків, Kelečyn, Kerecky, Kušnycia, Lalovo.

VIAZANIE — Lalovo, Hoľatyn, Kvasy, Luhy, Bohdan, Jasiňa, Čorna Tysa, Luh, Lazeščyna, Hanyči.

VÝROBA Z SRSTI—Čorna Tysa, Bohdan, Luhy, Lazeščyna.

PLIETENIE Z VRBY — Iza, Užhorod, Vyškovo.

DEBNÁRSTVO — Lazeščyna, Bohdan, Kosivska Poľana, Ust'-čorna, Drahovo, Dovhe.

HRNČIARSTVO — Užhorod, Berehovo, Tekovo, Korolevo, Vynohradovo, Chust, Vyškovo, Iršava, Viľchivka.

ÚMELÉ SPRACOVANIE KOVOV — Viľchivka, Kobylecka Poľana, Teresva, Korolevo, Chust, Užhorod, Mukačevo, Luh.

ÚMELÉ SPRACOVANIE DREVA — V.Bereznyj, Poroškovo, Perečyn, V.Byčків, Volovec, Ždenevo, Mižhiria, Vary, Berehovo, Kolčyno, Svalava, Užhorod, Mukačevo, Luhy, Čorna Tysa, Bohdan, Rachiv, Bilyn, Kvasy, Drahovo, Tačiv, Hanyci, Ust'-Čorna

ÚMELÉ SPRACUVANIE KAMEŇA — Mukačevo, Iršava.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Cesta Hrady Zakarpatska

Užhorod - Nevycke

Užhorod – Seredne – Mukačevo – Varijevo – Kvasovo –
Vynohradovo – Korolevo – Chust – Vyškovo

Užhorod – Seredne – Mukačevo – Čynadijevo – Broňka

Cesta Kaštiely Zakarpatska

Užhorod – V.Lazy – mukačevo – kyrpaty - dovhe

Užhorod – v.Lazy – Mukačevo – Berehovo –
Vynohradovo

Cesta Drevené cirkvy Zakarpatska

Huculský a dakijský štýl: Užhorod – Dibrova – Verchne
Voďane (2) – Dilove (1) – Jasiňa (3) – Laziščyna
(2)

Bojkivský štýl: Užhorod – Čornoholova – Bukivciovo –
Sol' – Kostryňa – Vyška – Stučicia – Suchyj –
Husnyj

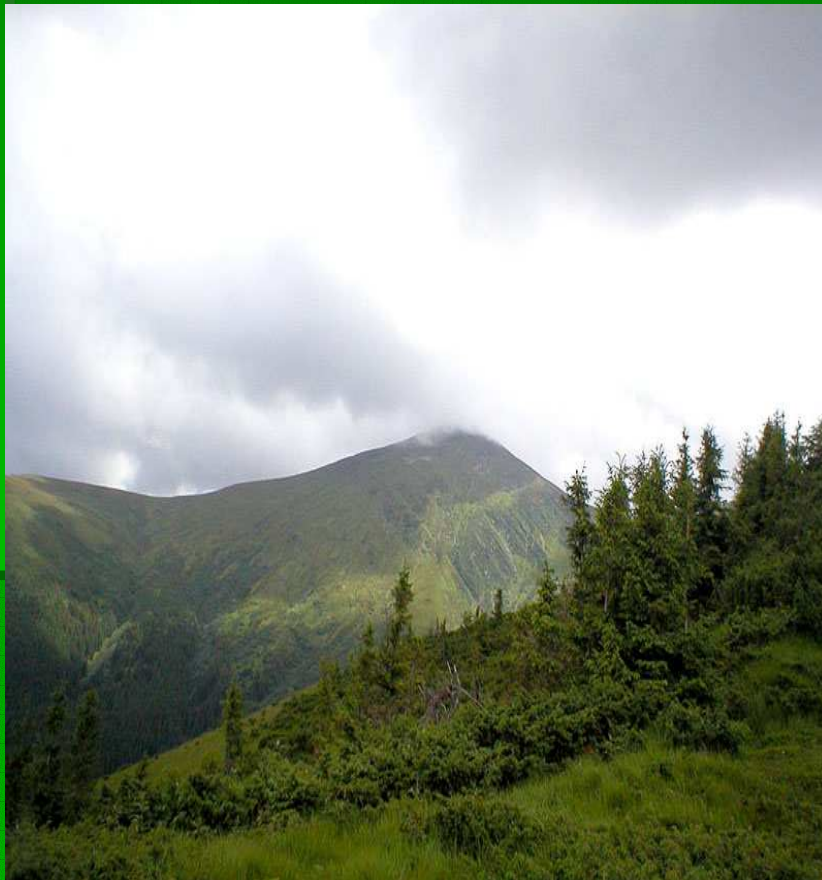
Lemkivský štýl: Užhorod (Muzeum) – Viľchovycja –
Svaľava – Bystryj – Abranka – Tyšiv – Kotelnycja

Verchnij bereh a Maromoroščyna: Užhorod – Uklyn –
Jalove – Zadiľske – Huklyvyj – Podobovec –
Roztoka (2) – Pylypec – Studenyj (3) – Izky –
Bukovec – Kelečyn – V.Bystryj – Lopusyne –
Toruň – Sojmy – Koločava (2)

“Maramaroská drevená pseudogotika: Užhorod –
Novoselycia (Vyn.) – Sokyrnycja – Krajnykovo –
Danylovo – Olexandrivka

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Cesta staroveké kamenné chrámy Zakarpatska

Užhorod – Horiany – Tarnovci – Derevci
– Palad' Komarovci – Čop – Heten –
Popovo – Vel.Bihaň - Didovo

Užhorod – Mukačevo – Berehovo – Bene
– Četovo – Bobove – Dakovo –
Klynovecka Hora – Ďula –
Vynohradovo – Chust - Vyškovo

Cesta klaštori Zakarpatska

Užhorod – Mal.Bereznyj

Užhorod – Domboky –Rakošyno –
Mukačevo – Sval'ava -Tyšiv

Užhorod – Imstyčevo – Priboržavske –
Lypča – Iza – Chust – Horodylovo –
Vynohradovo

Užhorod – Boroňava – Krajnykovo –
Kopašňovo – Drahovo – Čumaľovo –
Uhľa - Kryva

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Kaskáda ciest

Pondelok — hrady a kaštieli Zakarpatska / seredne (zrucaniny, hrad tamplijerov), berehovo (kaštieľ), kvasovo (zrucaniny, rytiersky hrad), Vynohradovo (kaštieľ, zrucaniny hrada), Korolevo (kráľovský hrad), čynadijevo-Karpaty (hrad, kaštieľ, prameň krásy)/

Utorok — priehľadková exkurzia **Mukačevom** / hrad, centrum mesta, degustácia vína v stredovekých vinných pivníc /

Streda — minerálnymi prameňmi /malý kruh: Užhorod, Simer, Pomník Poštárovi, Poľana (Soňačne), Poľana Kvasova (Poľana-sanatórium), Sväty prameň, (Soločyn), Lužanska (Kvitka), Sval'ava(Šval'ava), Pasika (Pasika) /

Štvrtok — prehliadková exkurzia **užhorodom** /centrum, užhorodský a nevycký hrady, etnografický muzeum/. + lahôdkárske šou v tradičnej korčme.

Piatok — **zábavný deň** /zúčastniť sa na príprave vína, zber húb (jeseň), kúpať sa na rieke alebo jazere (leto), údolie narcisov, šafranové a snežienkové lúky (jár), výlet v hory (zima), nákupy v meste (koňaky, vína, uveniry), čokoladová fabrika "Mukačevo", nočný klub.

Sobota — **horské klaštory Zakarpatska** /Mukačevo, Borovňa, Čumaľovo, Karpovtlaš, Iza (výrobky z vrby)/

Nedeľa — výlet do jedinečných horských drevených cirkiev Karpat /Čornoholova, Vyška, Užok, Kostryno, Domašyn, Siľ.

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Marketing

Marketing v priemysle turizmu má objaviť potrebnosti turistov, vytvoriť lákavé pre nich turistické služby, zoznamiť potenciálnych turistov s prístupnými pre nich turistickými výrobkami, informovať ich o mieste, kde tieto služby si môžu kúpiť. Ako ukazuje prax marketingovej činnosti vedúcich turistických firiem sveta, účelným bude sledovanie štandardnej postupnosti siedmich marketingových podujatí, ktoré sa nazývajú Sedem P turistického výrobku [3, 110]:

- výrobok (product);
- naplanovanie (planning);
- miesto (place);
- ľudia (people);
- ceny (prices);
- postup (promotion);
- proces (process).

Čiže bude to produkt, vypracovaný v súlade s výskumom dopytu na základe strategického nplanovania činnosti firmy poskytnutý v potrebnom mieste, adresne smerovaný konkrétnym segmentom používateľov, za lákavou cenou, správne predstavený a realizovaný kvalitnou obsluhou (obr.1.).

KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO ZAKARPATSKA: JEHO SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ VYUŽITIE

Model Sedem P vypracovania turvýrobku.

Hocijaka turistická firma musí samostatne sledovať všetky zmeny, ktoré sa dejú na trhu turistických služieb. Názory, potreby a želania zákazníkov často sa menia a preto firmy musia stíhať reagovať na tieto zmeny. Nestíhanie hrozí nespokojnosťou spotrebiteľov, výsledkom čoho bude nielen to, že firma stratí svojho zákazníka ale aj to, že firma môže stratiť svoju reputáciu. Pre úspešnú činnosť v turistickom obchode je potrebné nielen vedieť poskytovať kvalitné služby, ale aj vedieť, pre koho sú potrebné, pre aký cieľ. Dosiahnutý cieľ je podmienkou úspechu firmy v trhovej ekonomike.

